МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузі знань: 22 «Охорона здоров'я»

Складник освіти: післядипломна освіта, спеціалізація

Спеціальність: «Психіатрія»

Попередня освіта: лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного профілю; лікарі-психіатри, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю

Професійна кваліфікація: лікар-спеціаліст

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ЗДМФУ
Голова Вченої ради
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(протокол № 5 від « 24 » грудня 2024 р)
Програма підготовки вводиться в дію з 25.12.2024 р.
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(наказ № 447 від « 25 » грудня 2024 р

Запоріжжя 2024

ПЕРЕДМОВА

Програму підготовки з підвищення кваліфікації зі спеціальності **«Психіатрія»** складено робочою групою, відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» (із змінами) від 14 липня 2021 р. № 725, Наказу МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами), Наказу МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами).

Затверджено рішенням Вченої ради Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, протокол № 5 від 24.12.2024 р. Введено в дію Наказом ректора Університету № 447 від 25.12.2024 р.

Керівник робочої групи:
Курило В.О. – д.мед.н., професор, в.о. завідувача кафедри психіатрії, психотерапії, загальної та медичної психології, наркології та сексології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Робоча група:
1. Хоміцький М.Є. – д.мед.н., професор кафедри психіатрії, психотерапії, загальної та медичної психології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
2. Левада О. А. – д.мед.н., професор кафедри загальної практики-сімейної медицини, психіатрії та неврології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
3. Підлубний В.Л. – д.мед.н., професор кафедри психіатрії, психотерапії, загальної та медичної психології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
4. Столяренко А.М. – кандидат медичних наук, доцент кафедри кафедри психіатрії, психотерапії та медичної психології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
5. Рябоконь Ю.Ю. – доктор медичних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Рецензії-відгуки:
1. Дарій В.І. – д.мед.н., професор кафедри неврології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;

2. Демченко А.В. – д.мед.н., професор кафедри сімейної медицини, психіатрії та неврології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

І. ВСТУП

1. Післядипломна освіта: основним завданням циклів спеціалізації, є отримання та удосконалення професійних знань і навичок шляхом оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань, необхідністю освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, необхідністю вивчення світового досвіду.

2. Попередня освіта перелік освітніх програм: лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного профілю; лікарі-психіатри, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю згідно Наказу МОЗ України від 25 липня 2023 року № 1347 "Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями (із змінами).

3. Програма підготовки з підвищення кваліфікації – проходження циклу спеціалізації за спеціальністю «Психіатрія» проводиться за програмою підготовки затвердженою Вченою радою ЗДМФУ, та розробленими на їх основі робочими програмами та навчальними планами затвердженими на Вченій раді Навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

4. Слухачі, які виконали навчальний план та програму спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліста із кваліфікації «Психіатрія».

ІІ. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 «Охорона здоров’я»
Складник освіти	Післядипломна освіта, спеціалізація
Спеціальність	Психіатрія
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Передумови вступу	лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного профілю;
Форма проходження	Очна та дистанційна участь в режимі реального часу
Мова	Українська
Академічні права	Робота на посадах лікар-спеціаліст за спеціальністю «Психіатрія» у лікарняних закладах та закладах охорони здоров’я. Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами)
Обсяг програми	5 місяців (780 годин / 26,0 кредитів ЄКТС) лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного профілю; лікарі-психіатри, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю Відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 "Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями" (із змінами).

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров’я за спеціальністю «Психіатрія», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці. **ЗК 2.** Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. **ЗК 3.** Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня. **ЗК 4.** Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами. **ЗК 5.** Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп’ютерною технікою. **ЗК 6.** Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. **ЗК 7.** Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка). **ЗК 8.** Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров’я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.). **ЗК 9.** Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. **ЗК 10.** Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. **ЗК 11.** Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

	ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани. **ЗК 13.** Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами. **ЗК 14.** Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.
Професійні компетентності (ПК)	**ПК 1.** Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта та аналізувати клінічні дані. **ПК 2.** Спроможність призначати план обстеження та інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень. **ПК 3.** Спроможність діагностувати: визначати попередній, заключний, супутній діагноз, невідкладні стани. **ПК 4.** Спроможність проводити диференційну діагностику. **ПК 5.** Спроможність лікувати пацієнта з психічним захворюванням. **ПК 6.** Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами незалежно від віку, статі, раси, релігії, орієнтації, соціального та фінансового стану. **ПК 7.** Знати показання, протипоказання, побічні дії препаратів, які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно. **ПК 8.** Уміння проводити профілактику, діагностику та лікування психічних захворювань у дорослих осіб, зокрема в період вагітності та у пацієнтів старших вікових категорій. **ПК 9.** Вміння визначати тактику, методи та послідовність надання екстреної медичної допомоги. **ПК 10.** Вміння впроваджувати сучасні методи діагностики і лікування. **ПК 11.** Спроможність вести нормативну медичну документацію.

За результатами опанування програми з підвищення кваліфікації з циклу спеціалізації «Психіатрія» лікар досягає наступних програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання

ПРН 1. Дотримуватися норм чинного законодавства України про охорону здоров'я та нормативно-правових актів, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, організацію медичної допомоги психіатричним хворим.
ПРН 2. Виділяти патогномонічні, провідні та допоміжні симптоми захворювання, об'єднувати виявлені симптоми у синдроми, проводити диференційну діагностику залежно від виявлених симптомів
ПРН 3. Встановлювати діагноз згідно з клінічною класифікацією та МКХ-11 на підставі аналізу даних фізикального обстеження, сучасних методів дослідження, специфічної діагностики керуючись принципами доказової медицини.
ПРН 4. Організовувати консультації хворих, надавати амбулаторно-поліклінічну, спеціалізовану медичну допомогу хворим з психіатричною патологією, в тому числі швидку і невідкладну. Здійснювати нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів.
ПРН 5. Організувати та надавати медичну (психіатричну) допомогу населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій.
ПРН 6. Розробляти та проводити профілактичні заходи при різних психогенних (психотравматичних) впливах.
ПРН 7. Організовувати та проводити заходи з профілактики психічних захворювань серед населення.
ПРН 8. Дотримуватися принципів медичної деонтології, застосувати принципи біоетики та доказової медицини в роботі лікаря-психіатра
ПРН 9. Планувати роботу та проводити аналіз її результатів, вести медичну документацію згідно чинного законодавства.
ПРН 10. Працювати в тісному контакті з лікарями інших спеціальностей, керувати роботою середнього медичного персоналу.
ПРН 11. Застосовувати у професійній діяльності сучасні європейські протоколи надання психіатричної допомоги.

ПРН 12. Визначати основні та додаткові методи для диференційної діагностики захворювань. Обґрунтовувати та обирати методи для діагностики та скринінгу ефективності лікування згідно протоколам надання психіатричної допомоги.
ПРН 13. Здатність аналізувати сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом. Проводити методи її аналізу та узагальнення.
ПРН 14. Здатність використовувати інформаційні та комп'ютерні технології у практичній психіатрії. Вміти працювати в МІС.

Матриця відповідності професійних компетентностей лікаря зі спеціальності «Психіатрія» програмним результатам навчання

ПРН / ПК	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1		*	*				*			*		*		*
2			*	*			*			*		*		*
3		*	*				*			*	*	*		*
4		*	*							*		*		
5				*	*						*		*	*
6			*	*	*						*	*		*
7				*	*		*				*	*		
8						*	*							
9										*			*	
10											*		*	
11													*	*

IV. Перелік компонентів програми підготовки з циклу спеціалізації «Психіатрія»

4.1. Для лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного профілю; лікарів-психіатрів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю5 місяців (780 годин / 26,0 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Загальні питання щодо організації психіатричної допомоги - порядок психіатричного огляду пацієнтів, питання госпіталізації до психіатричного стаціонару у добровільному, невідкладному чи примусовому порядку	0,59/18	залік
ОК 2	Основи законодавства про охорону здоров'я та директивні документи, які обумовлюють діяльність органів та установ охорони здоров’я	0,73/22	залік
ОК 3	Методи дослідження психічно хворих, (клінічно-психопатологічні) можливості інструментальних та спеціальних параклінічних методів діагностики у психіатрії	1,19/36	залік
ОК 4	Методи дослідження психічно хворих, можливості інструментальних та спеціальних параклінічних методів діагностики у психіатрії	0,59/18	залік
ОК 5	Основні питання загальної психопатології	3,33/100	залік
ОК 6	Питання ранньої діагностики, динаміки та прогнозу психічних захворювань	0,59/18	залік
ОК 7	Клінічна картина психічних захворювань, етіологія, патогенез, диференційна діагностику та лікування	4,00/120	залік

ОК 8	Ендогенні психічні захворювання	1,33/40	залік
ОК 9	Екзогенні психічні захворювання	1,33/40	залік
ОК 10	Психогенні психічні захворювання	1,33/40	залік
ОК 11	Питання наркології та адиктології	1,33/40	залік
ОК 12	Основи фармакології, фармакокінетики та фармакотерапії захворювань, інші методи біологічної терапії, основи психотерапії;	1,53/46	залік
ОК 13	Дитяча психіатрія	1,20/36	залік
ОК 14	Принципи проведення оцінки тимчасової та стійкої непрацездатності та реабілітації пацієнтів;	0,53/16	залік
ОК 15	Принципи проведення судово-психіатричної експертизи пацієнтів.	0,53/16	залік
ОК 16	Принципи проведення військової експертизи пацієнтів.	0,53/16	залік
ОК 17	Симптоматика станів, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії	1,29/39	залік
ОК 18	Ментальне здоров’я **mhGAP**	1,3/39	залік
Додаткові компоненти			
ДК 1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,27/8	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,27/8	залік
ДК 3	Запобігання насильству в сім’ї	0,27/8	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,27/8	залік
ДК 5	Медичне право	0,27/8	залік
ДК 6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров’я	0,27/8	залік
ДК 7	Ділова українська мова.	0,27/8	залік
ДК 8	Медико-етичні аспекти здоров’я і хвороби. Позитивна медицина.	0,27/8	залік
ДК 9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров’я українців.	0,27/8	залік
Атестація		0,27/8	іспит
Разом		**26,0/780**	

V. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА

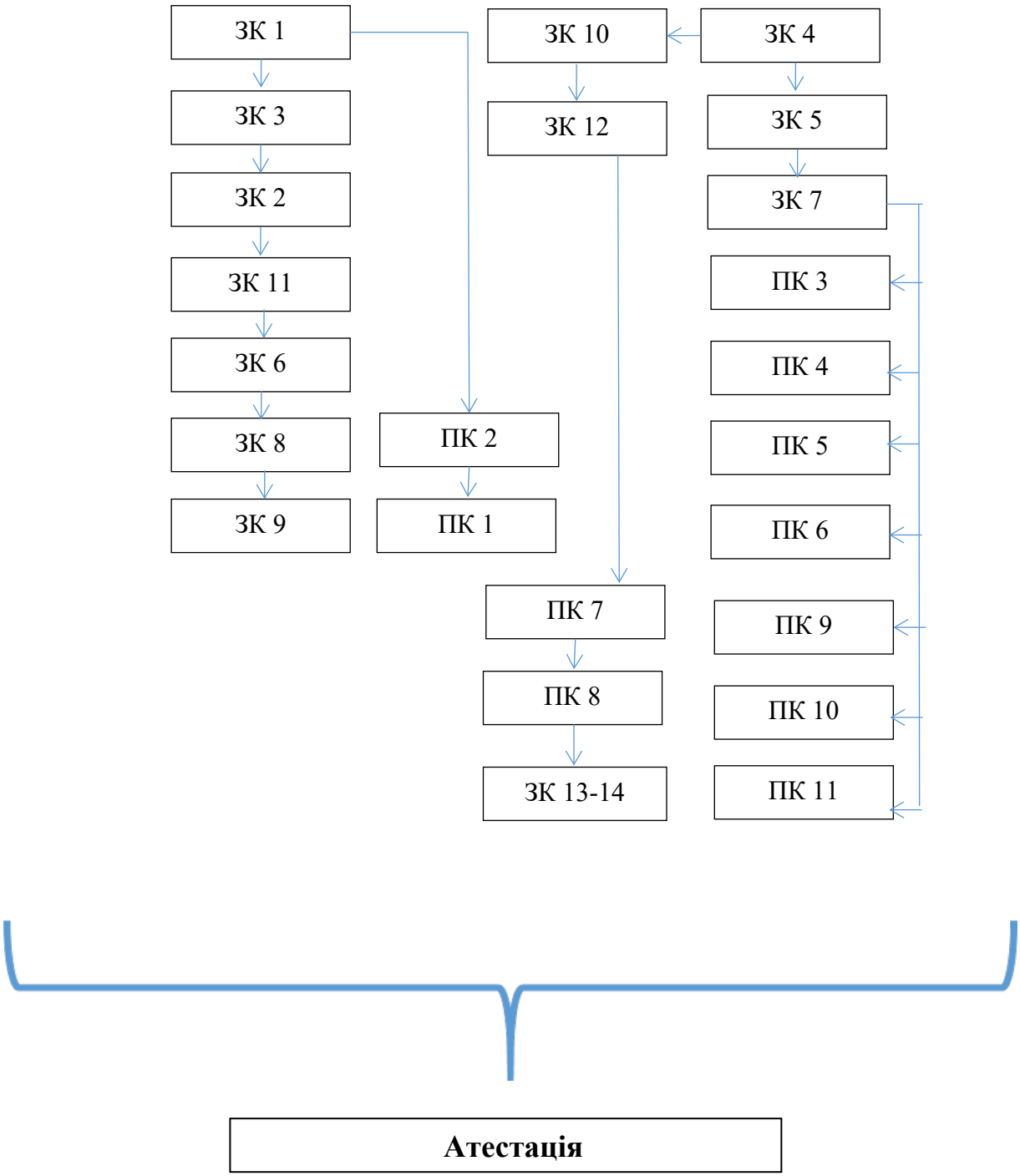

VI. АТЕСТАЦІЯ

Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Психіатрія» підлягають особи, що пройшли цикл спеціалізації. Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліст формується закладом вищої (післядипломної) освіти.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Психіатрія», допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки.

Допуск до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок оформлюється наказом ректора закладу вищої освіти.

Атестація лікарів включає:

- іспит з оволодіння практичними навичками;
- співбесіда.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-ти бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 1–2 – «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль, атестація.

За результатами атестації з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні звання «лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Психіатрія». За результатами позитивної атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям, видається сертифікат встановленого зразка.

VII. ЛІТЕРАТУРА

1. Психіатрія і наркологія: підручник В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, В.А. Абрамов та ін.; за редакцією В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2020, 3-є (стереотипне), 512 с.
2. Психіатрія та наркологія (частина 2) : [практикум] : робочий зошит : методичні рекомендації Самардакова, Г.О., Зеленська, К.О., Красковська, Т.Ю., Харків, 2019 р. , 99 с.
3. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навчальний посібник / Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2019 р., 344 с.
4. Психіатрія та наркологія: навчально-методичний посібник / А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Л.А. Боднар, Г.Т. Сонник. — 2-е видання Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2021 р. (стереотипне), 244 с.
5. Психіатрія, наркологія навчальний посібник Юрєва Л. М., Огоренко В. В., Носов С. Г., Шустерман Т. Й., Магнолія , Львів, 2021р. 180 с.
6. Reed GM, First MB, Kogan CS, etal. Innovations and changes in the ICD-11 classification of mental, behavioral and neuro develop mental disorders. World Psychiatry. 2019;18(1):3-19. doi:10.1002/wps.20611.

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

(офіційні сайти та інформаційні портали)

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rada.gov.ua/.
2. Державний експертний центр ЛЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dec.gov.ua/.
3. Державний реєстр ЛЗ (Експертний центр ЛЗ) [Електронний ресурс]. –Режим доступу : http://www.drlz.kiev.ua/.
4. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. –

Режим доступу : www.drlz.com.ua.

5. Довідник лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.drlz.kiev.ua/.

6. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/.

7. Кабінет Міністрів України (урядовий портал) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/.

8. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/.

9. Національний перелік ОЛЗ (МОЗ України) [Електронний ресурс]. –Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/.

10. Сайт Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: http://www.diklz.gov.ua/control/main/uk/index.

11. Закон України «Про психіатричну допомогу» (режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text).